

ผลงานชิ้นที่ 4

ชื่อผลงาน

การบริหารจัดการ DLTV เพื่อการเรียนรู้การสอน ด้วยกระบวนการ ChANGE Model

กลุ่มส่งเสริมการศึกษาทางไกลเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

นายสุกุนี แก้วพิกุล
ผอ.สพป.มหาสารคาม เขต 3

ความเป็นมา

ประเทศไทยมีนโยบายในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึงและเท่าเทียม โดยเฉพาะอย่างยิ่งการส่งเสริมการเข้าถึงการศึกษาของเด็กในทุกพื้นที่ อย่างไรก็ตามด้วยลักษณะทางภูมิศาสตร์ สังคม และเศรษฐกิจที่แตกต่างกัน ทำให้เกิดโรงเรียนขนาดเล็กจำนวนมากทั่วประเทศ โดยเฉพาะในเขตพื้นที่ทางไกลหรือชนบท โรงเรียนขนาดเล็กหมายถึงโรงเรียนที่มีนักเรียนจำนวนน้อยกว่า 120 คน ซึ่งปัจจุบันมีอยู่กว่าหมื่นโรงเรียนทั่วประเทศ คิดเป็นกว่า 50% ของโรงเรียนในสังกัด สพฐ. แม้โรงเรียนขนาดเล็กจะเป็นกลไกสำคัญในการกระจายโอกาสทางการศึกษา แต่ก็เผชิญกับปัญหามากมาย ทั้งในด้านงบประมาณ บุคลากร โครงสร้างพื้นฐาน และคุณภาพการเรียนรู้ นักเรียนในโรงเรียนขนาดเล็กส่วนใหญ่มาจากครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำ ส่งผลต่อความพร้อมในการเรียนรู้ ขณะเดียวกัน โรงเรียนก็ขาดครูในบางสาขาวิชาต้องจัดการเรียนการสอนแบบครูคนเดียวสอนหลายชั้นหรือหลายวิชา ซึ่งอาจกระทบต่อคุณภาพการจัดการเรียนรู้โดยรวม

การพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็กจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาเพิ่มโอกาสในการเรียนรู้อย่างเท่าเทียม และส่งเสริมศักยภาพของผู้เรียนอย่างเต็มที่ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้นำการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม (DLTV) กำหนดเป็นนโยบาย จุดเน้น ในการแก้ปัญหาโรงเรียนขนาดเล็กที่ขาดแคลนครู ครูสอนไม่ตรงวิชาเอก เพื่อช่วยลดภาระครูและบุคลากรทางการศึกษา ปัจจุบันสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 มีโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 97 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 68.31 และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องทุกปี ดังนั้นการจัดการศึกษาทางไกลทางไกลผ่านดาวเทียม (DLTV) จึงเป็นเครื่องมือที่มีความสำคัญ จำเป็น ในการแก้ปัญหาการขาดแคลนครู ครูสอนไม่ตรงวิชาเอก ช่วยลดภาระครูและบุคลากรทางการศึกษา และยกระดับคุณภาพการเรียนรู้ของนักเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจึงออกแบบแนวทางการบริหารจัดการ DLTV เพื่อการเรียนรู้การสอน ด้วยกระบวนการ ChANGE Model

วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน RT NT ONET ในโรงเรียนขนาดเล็ก ที่มีการบริหารจัดการ DLTV เพื่อการเรียนการสอนด้วยกระบวนการ ChANGE Model สพป.มหาสารคาม เขต ๓
- 2) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา ที่มีการบริหารจัดการ DLTV เพื่อการเรียนการสอน ด้วยกระบวนการ ChANGE Model สพป.มหาสารคาม เขต ๓

เป้าหมาย

เชิงปริมาณ

- 1) โรงเรียนขนาดเล็กที่ใช้กระบวนการ ChaANGE Model จำนวน 95 โรงเรียน มีค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน RT NT ONET ของปีการศึกษา 2567 สูงกว่าปีการศึกษา 2566
- 2) ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 377 คน มีความพึงพอใจต่อกระบวนการ ChaANGE Mode

เชิงคุณภาพ

- 1) คะแนนเฉลี่ยของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน RT NT ONET ในโรงเรียนขนาดเล็กที่ใช้กระบวนการ ChaANGE Model ปีการศึกษา 2567 สูงกว่า 2566
- 2) ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษามีความพึงพอใจต่อกระบวนการ ChaANGE Model

วิธีการดำเนินงาน/กระบวนการ

มีการดำเนินการไปตามกระบวนการ ChANGE Model ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 Check : การศึกษาสภาพปัจจุบัน ร่วมกันศึกษาถึงสภาพปัญหาและความต้องการในการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน RT NT ONET ในโรงเรียนขนาดเล็ก โดยการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน RT NT ONET ในปีการศึกษาที่ผ่านมา ปัญหา และความต้องการในการจัดการเรียนการสอนด้วย DLTV ในด้านการเตรียมความพร้อมก่อนจัดการเรียนการสอน การดำเนินการระหว่างการจัดการเรียนการสอน หลังจากรับชม DLTV ตลอดจนเครื่องมือ และระบบสนับสนุน การแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับครูผู้สอนในโรงเรียนขนาดเล็ก เพื่อหาแนวทางร่วมกันในการนำ DLTV ไปใช้ในการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ตลอดจนการศึกษาโรงเรียนขนาดเล็กที่ประสบความสำเร็จในการนำ DLTV ไปใช้ในการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ขั้นตอนที่ 2 Awareness : การสร้างความตระหนัก ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาทุกคน ต้องมีความรู้ ความเข้าใจ หรือการรับรู้ เห็นความสำคัญของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน RT NT ONET ในโรงเรียนของตนอย่างลึกซึ้งและชัดเจน จนสามารถแสดงออกถึงทัศนคติ ความรู้สึก หรือพฤติกรรมที่เหมาะสมต่อสิ่งนั้นได้อย่างมีสติและมีเหตุผล การสร้างความตระหนักอาจทำได้โดยให้ความรู้ (Knowledge Building) การกระตุ้นความรู้สึกและแรงจูงใจ (Emotional Engagement) ใช้กิจกรรมมีส่วนร่วม (Participation) การสื่อสารอย่างต่อเนื่อง (Sustained Communication) การสร้างแบบอย่างที่ดี (Role Models) และการสร้างแรงเสริมทางสังคม (Social Influence) การดำเนินการจัดทำโครงการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน RT NT ONET ในโรงเรียน มีการกำหนดผู้รับผิดชอบ และสร้างการรับรู้ร่วมกัน คือ ผู้บริหาร ครูและบุคลากรในโครงการโรงเรียนเพื่อให้เกิดความตระหนักในการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน RT NT ONET ในโรงเรียนขนาดเล็ก

วิธีการดำเนินงาน/กระบวนการ

ขั้นตอนที่ 3 Navigation : การกำหนดเป้าหมายและวิธีการดำเนินงาน วางจุดมุ่งหมายหรือผลลัพธ์ที่ต้องการในอนาคตอย่างชัดเจน เพื่อเป็นแนวทางในการวางแผน ดำเนินการ และประเมินผลในสิ่งที่ทำ โดยเป้าหมายจะช่วยให้มีแรงจูงใจ มีทิศทาง และสามารถวัดความก้าวหน้าได้ ร่วมกันวางแผนและกำหนดเป้าหมายในการดำเนินงาน รวมทั้งกำหนดปฏิทินการดำเนินงานในการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน RT NT ONET ของโรงเรียน ปีการศึกษา 2567 สูงกว่าปีการศึกษา 2566

ขั้นตอนที่ 4 Go to Goal : การก้าวเดินไปสู่เป้าหมาย ลงมือปฏิบัติและดำเนินการอย่างต่อเนื่องตามแผนที่วางไว้ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ได้ตั้งไว้ โดยอาศัยความมีวินัย ความพยายาม การปรับตัว และการประเมินตนเองอย่างสม่ำเสมอ กำหนดบทบาทในการดำเนินการ ดังนี้ บทบาทของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 และบทบาทของโรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน โดยใช้รูปแบบการจัดการศึกษาด้วยเทคโนโลยีการศึกษาทางไกล ยุทธศาสตร์ 4-5-6

ขั้นตอนที่ 5 Evaluation : การประเมินผล ใช้กระบวนการนิเทศติดตาม และการประเมินผลด้วย เน้น การให้คำแนะนำ สนับสนุน ติดตาม และพัฒนาครูผู้ใช้ DLTV เพื่อยกระดับคุณภาพการเรียนรู้ของนักเรียน มีการนิเทศแบบ On-Site ลงพื้นที่ตรวจสอบการดำเนินงานจริง นิเทศแบบ Online ผ่านระบบประชุมทางไกล หรือแบบสอบถามออนไลน์ หรือนิเทศแบบ พี่เลี้ยง ครูต้นแบบ หรือศึกษานิเทศก์ให้คำปรึกษาอย่างใกล้ชิด การติดตามคือ การเก็บข้อมูลเพื่อดูความก้าวหน้า ปัญหา อุปสรรค และผลที่เกิดขึ้นจากการใช้ DLTV ใช้วิธีการที่หลากหลาย เช่น การบันทึกการใช้ DLTV รายวัน/รายสัปดาห์ แบบสอบถามนักเรียนและครู การสังเกตห้องเรียนจริง หรือรายงานผลการดำเนินงานของโรงเรียน ประเมินผลว่าการจัดการเรียนรู้ผ่าน DLTV บรรลุเป้าหมายหรือไม่ และมีประสิทธิภาพเพียงใด ซึ่งใช้การประเมินผลได้หลายรูปแบบ เช่น ประเมินก่อน-หลังเรียน (Pre-test/Post-test) ประเมินความพึงพอใจ ของนักเรียน/ครู/ผู้ปกครอง ประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ประเมินเชิงคุณภาพ เช่น การสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ ตลอดจนการประชุมเพื่อถอดบทเรียนจากการดำเนินงานสะท้อนผลการปฏิบัติงาน และเป็นแนวทางในการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน RT NT ONET ในโรงเรียนขนาดเล็ก ให้ยั่งยืนและสร้างขวัญกำลังใจยกย่องเชิดชูเกียรติให้ผู้ที่มีการปฏิบัติที่ดี

รูปแบบ/เทคนิคที่ทำให้เกิดความสำเริ่

รูปแบบ/เทคนิคที่ทำให้เกิดความสำเร็จ

กระบวนการ ChANGE Model เป็นกระบวนการที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ได้พัฒนาขึ้นตั้งแต่ปีการศึกษา 2566 โดยการศึกษาเอกสารหลักฐาน ยกร่างกระบวนการ นำร่างกระบวนการไปให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของร่างกระบวนการ จากนั้นนำกระบวนการไปทดลองใช้ และมีการปรับปรุงพัฒนารูปแบบ กระบวนการอีกรอบจนได้ ChANGE Model เป็นคำกริยาที่เร้าใจ ตื่นเต้น มีความหมายถึง การเปลี่ยนแปลง ในทางที่ดีขึ้น นำมาเป็นกระบวนการหลักในการพัฒนาประกอบด้วยการทำงาน 5 ขั้นตอน ดังนี้

Ch หมายถึง Check : การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ

A หมายถึง Awareness : การสร้างความตระหนัก

N หมายถึง Navigation : การกำหนดเป้าหมายและวิธีการดำเนินงาน

G หมายถึง Go to goal : การก้าวเดินไปสู่เป้าหมาย

E หมายถึง Evaluation : การประเมินผล

ผลสำเร็จ

เชิงปริมาณ

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน RT NT O-NET ในโรงเรียนขนาดเล็กที่มีการบริหารจัดการ DLTV เพื่อการเรียนการสอนด้วยกระบวนการ ChANGE Model การศึกษา 2567 สูงกว่าปีการศึกษา 2566 ดังนี้

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	ปีการศึกษา 2566	ปีการศึกษา 2567	ผลต่าง (+,-)
รวมเฉลี่ย RT	80	85.02	3.8
รวมเฉลี่ย NT	67.89	73.37	5.05
รวมเฉลี่ย O-NET	37.32	39.99	3.46

ผลสำเร็จ

เชิงปริมาณ

- ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา มีความพึงพอใจต่อการบริหารจัดการ DLTV เพื่อการเรียนการสอนด้วยกระบวนการ ChANGE Model โดยรวมเฉลี่ย 4.50 อยู่ในระดับมากที่สุด
- ปีการศึกษา 2566 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนขนาดเล็กที่จัดการเรียนการสอนด้วย DLTV มีการทดสอบระดับชาติ O-NET ได้คะแนนเต็ม 100 คะแนน จำนวน 2 ราย
- ด.ช.อิทธิรัตน์ สีแสง นักเรียนชั้น ป.6 โรงเรียนบ้านยางสนไชยหนองหาด ได้รับทุนการศึกษาจากมูลนิธิการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมในพระบรมราชูปถัมภ์ เนื่องในโอกาสสมทวงเฉลิมพระชนมพรรษาพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเจริญพระชนมพรรษา 6 รอบ 28 กรกฎาคม 2567 มีผลการเรียน 4.00 ทุกวิชาทุกภาคเรียน ได้รับทุนเรียนจบปริญญาตรี
- รางวัลทรงคุณค่า สพฐ. OBEC AWARDS ปี พ.ศ. 2567 ครั้งที่ 12 ระดับภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
 - นายสลักศรีสารศาสตร์บัญชา ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านเขื่อน (เขื่อนศึกษาการ) ได้รางวัลทรงคุณค่า สพฐ. OBEC AWARDS ปี พ.ศ. 2567 ครั้งที่ 12 ชนะเลิศเหรียญทอง ระดับภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประเภทผู้อำนวยการสถานศึกษายอดเยี่ยม ส่งเสริมการใช้นวัตกรรมจัดการเรียนรู้ทางไกลผ่านดาวเทียม (DLTV)
 - นางสาวณัฐกัญญาพัชร ศรีสุวรรณ ครูโรงเรียนบ้านแก้งเชิงแดง รางวัลชนะเลิศเหรียญทอง ประเภทครูผู้สอนยอดเยี่ยม ส่งเสริมการใช้นวัตกรรมจัดการเรียนรู้ทางไกลผ่านดาวเทียม (DLTV)
 - ว่าที่ร้อยตรีวิวัฒน์ คำมาก ครูโรงเรียนบ้านเขื่อน (เขื่อนศึกษาการ) รางวัลชนะเลิศเหรียญทอง ประเภทครูผู้สอนยอดเยี่ยม ผู้ปฏิบัติงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนระดับปฐมวัย ด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอน
 - ว่าที่ร้อยตรีวิวัฒน์ คำมาก ครูผู้สอนโรงเรียนบ้านเขื่อน (เขื่อนศึกษาการ) รางวัลรองชนะเลิศอันดับ 1 เหรียญทอง ประเภทครูผู้สอนยอดเยี่ยม ระดับก่อนประถมศึกษา ด้านวิชาการ
- รางวัลสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่มีผลงานการบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็กที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) ประจำปี 2568 ระดับดีเยี่ยม จากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

เชิงคุณภาพ

- ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน RT, NT และ O-NET ของนักเรียนในโรงเรียนขนาดเล็กสูงขึ้นอย่างชัดเจน โรงเรียนขนาดเล็กที่มีการบริหารจัดการ DLTV ด้วยกระบวนการ ChANGE Model ในปีการศึกษา 2567 มีผลสัมฤทธิ์สูงกว่าปีการศึกษา 2566 อย่างต่อเนื่อง แสดงให้เห็นถึงคุณภาพการจัดการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น ส่งผลให้นักเรียนมีความรู้ ความสามารถ และทักษะทางวิชาการ
- ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา มีความพึงพอใจในการบริหารจัดการ DLTV ด้วย ChANGE Model มีความร่วมมือ ความเชื่อมั่นในการขับเคลื่อนและการพัฒนาการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม (DLTV) อย่างต่อเนื่อง

ผลงานได้รับการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ในช่องทางต่างๆ ดังนี้

- โรงเรียนขนาดเล็ก ของ สพป.มหาสารคาม เขต 3 จำนวน 97 โรงเรียน
- เว็บไซต์ www.mkaream.go.th, ช่อง YouTube MK3channel , Page Facebook <https://www.facebook.com/sarakham3ok>
- การเผยแพร่ผ่านรายการพหุทัศน์เช้า ข่าว สพฐ. ที่ YouTube ช่อง Obec Chanal : <https://youtu.be/Gje434qgyLA>

